

Kommunfullmäktige

Svar på interpellation av Sidney Holm och Lisskulla Zayane (MP) angående kommunens arbete med invånarnas konsumtionsbaserade utsläpp

Sidney Holm och Lisskulla Zayane har i en interpellation ställt två frågor kring hur kommunen arbetar för att minska de konsumtionsbaserade utsläppen och hur kommunen arbetar med att minska utsläppen från transporter utanför Sveriges gränser.

Vårt svar är följande:

Nacka kommun har under alliansens ledning flyttat fram positionerna ordentligt inom miljö- och klimatområdet sedan 2014. Ett miljöprogram har antagits av kommunfullmäktige i full politisk enlighet. 2015 inrättades miljömålskommittén som 2019 har ersatts av kommunstyrelsens miljöutskott. Detta för att ytterligare fokusera på det övergripande strategiska miljö- och klimatarbetet. Miljöprogrammet revideras varje år i takt med ny lagstiftning, ny forskning, nya data samt höjda politiska ambitioner. 2019 utsågs Nacka till årets miljöbästa kommun i kategorin storstäder och storstadsnära kommuner.

Interpellanterna ställer följande frågor:

- 1. På vilket konkret sätt arbetar kommunen systematiskt för att minska de konsumtionsbaserade utsläppen som inte ingår i Sveriges klimatramverk?*

Svar:

Konsumtionsbaserade utsläpp som sker utanför Sveriges gränser ingår idag inte i Sveriges klimatramverk. Dessa utsläpp är det som svensk konsumtion orsakar i andra länder. Kommunens rådighet över möjligheten att påverka medborgarnas klimatavtryck är begränsad, inte minst de internationella resor enskilda medborgare väljer att göra. Klimatpåverkan från offentlig konsumtion kommer framförallt från konsumtion av de varor och tjänster som används inom offentlig verksamhet. Import står för ca två tredjedelar av de totala utsläppen från offentlig konsumtion. Våra matvanor är betydelsefulla för att minska klimatpåverkan.

De direkta utsläppen från Sveriges jordbruk har minskat över tid, men eftersom nästan 50% av det kött som konsumeras i Sverige idag är importerat så sker utsläppen istället i de länder där maten produceras. Eftersom många livsmedel och varor importeras, sker en stor del av växthusgasutsläppen i dessa länder och räknas till det landets konsumtion. (70 procent för livsmedel, 90 procent för övriga varor). Att minska klimatpåverkan från livsmedel, främst i offentliga måltider, är ett tillvägagångssätt för att minska de konsumtionsbaserade utsläppen. En del kommuner menar att det är svårt att kvantifiera dessa utsläpp på ett bra sätt.

Det Nacka kommun gör för att minska de konsumtionsbaserade utsläppen som orsakas i andra länder (inklusive transporter) är att systematiskt mäta klimatpåverkan från livsmedel i kommunala verksamheter samt stimulera engagemang bland medborgare och verksamheter för att minska sitt klimatavtryck genom projektet Deedster som är en miljöapp med mål att sänka 1560 ton koldioxidkvivalenter under ett år.

Nacka kommun arbetar konkret med att minska klimatutsläppen från livsmedel från de offentliga måltiderna. Nacka köpte år 2017 in ett system (Hantera Livs) som räknar om inköpsdata till klimatpåverkan. Med hjälp av det kan klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp mätas och återkoppling kan ges till respektive verksamhet. Det genomsnittliga värdet för 2018 års livsmedelsinköp för Nacka kommuns verksamheter var 2 kg CO₂-ekvivalenter/kg mat. Under 2018 beslutades ett mål om att nå 1,1 kg CO₂ ekvivalenter/kg mat till 2030 för att minska klimatpåverkan från livsmedelsinköp. Förslaget till målnivån är uträknat från WWF One Planet plate som satt 0,5 kg CO₂-ekvivalenter/kg mat som maxgräns per måltid, som räknades om till per kilo livsmedel utifrån livsmedelsverkets referensportion.

Kommunen arbetar även med öka andelen närproducerat i kommunala verksamheter inom varugrupperna kött, fågel, mejeri och ägg (från djur som är födda, uppfödda och slaktade i Sverige). Det uppsatta delmålet som är satt till 80 procent närproducerat till år 2020 skulle medföra en minskning med 3752 ton CO₂ per år (motsvarande - 9,3% av total klimatpåverkan från livsmedelsinköpen). Med en ökning av andelen närproducerat är bedömningen att kommunen bidrar till minskad klimatpåverkan både inom och utanför Sveriges gränser.

En strategi för hållbara måltider har tagits fram som stöd för rektorer, förskolechefer och köksansvariga för måltider som serveras i förskolan och skolan, samt stöd för upphandling av olika tjänster vad gäller livsmedel. Genom hållbara livsmedelsval bidrar förskolan och skolan till miljöarbetet och en hållbar konsumtion. Under hösten 2018 arrangerade inköpsenheten och Valfärd skola workshops och föreläsningar kring Framtidens mat med syftet att öka medvetenhet om måltidernas klimatpåverkan.

2. *Hur ser kommunens systematiska arbete ut för att minska utsläppen från transporter utanför Sveriges gränser som kommuninvånarnas resande och konsumtionsmönster ger upphov till?*

Svar:

Nacka kommun kan inte styra över eller besluta om medborgarnas resande eller konsumtion, däremot kan kommunen arbeta med att informera och medvetandegöra för dem hur man kan konsumera och resa på ett mer klimatsmart sätt. Nacka deltar i ett försök med att minska de konsumtionsbaserade utsläppen för invånare och företag. I ett projekt finansierat av klimatklivet testar Nacka en miljöapp som metod. I appen kan man hitta klimatsmarta åtgärder och få sin klimatpåverkan analyserad utifrån Nackas förutsättningar. Den versionen av Deedster som är Nackaanpassad finansieras av klimatklivet med mål att nå ut till ca 5% av invånarna. Målet är att användarna ska kunna sänka sitt klimatavtryck med ca 8% genom att använda appen, vilket motsvarar 1560 ton koldioxid under ett år. Beräkningar görs av användarens konsumtion och livsstil inom fem kategorier; mat, boende, pendling/lokala resor, semester och övrig konsumtion. Utifrån svaren beräknar kalkylatorn hur många ton växthusgasutsläpp, räknat i koldioxidekvivalenter (CO₂e), användarens konsumtion bidrar till varje år. Beräkningarna görs utifrån ett livscykelperspektiv, vilket innebär att man tar hänsyn till utsläpp i alla led i produkternas livscykel, från produktion till återvinning eller förbränning. De gärningar (deeds) som användaren gör som ett resultat av sin användning, beräknas. Appen uppmuntrar användaren att cykla mer, nyttja kommunens friluftsanläggningar, att äta mindre kött och mer vegetariskt och mer ekologiska livsmedel, flyga mindre etc. Mobilappen är bland annat avsedd att stimulera till användning och engagemang i kommunens miljöinsatser. På så sätt blir mobilappen ett digitalt verktyg som förväntas öka effekten av ett antal åtgärder i kommunen bland annat inom ramen för Nackas Miljöbarometers målområden med fokus på mål 1 "Begränsad klimatpåverkan", Cykelstrategin, Avfallsplan 2020 m.m.

Nacka bevakar även hur andra kommuner/städer arbetar med och hur de ska inkludera konsumtionsbaserade utsläpp i exempelvis klimatomål. Nacka kommun deltar i diskussioner och erfarenhetsutbyte genom t.ex. olika nätverksträffar och Eurocities. Vi arbetar även med olika informationskampanjer som exempelvis projektet mathjältar.

Mats Gerdau (M)
Kommunstyrelsens ordförande

Hans Peters (C)
Kommunstyrelsens miljöutskotts
ordförande